„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваког врста сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Појединих бројева стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 15. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 26. ЈАНУАРА 1894. ГОДИНА XXIX.

✝

1864.—1894.

ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЏИЋ

ДОКТОР ФИЛОЗОФИЈЕ

командир цар. руск. Свете-Ане ордена с круном; витез цар. австр. Франц-Јосифова ордена; краљ. пруског Црвеног Орла ордена III. реда; црногорског ордена „За Независност Црне Горе“ — ислужени председник београдског, окружног суда и варошког;

дописни члан цар. Академија наука у Бечу, и у Снт-Петербургу, краљ. Академије у Берлину, слоб. дружине пријатеља руске књижевности, и цар. географског друштва у Снт-Петербургу, краковског ученог друштва, друштва за руску историју и старине у Москви, и у Одеси — члан тиринтско-саског друштва за истраживање отачаств. старина, краљ. задруге за науке у Гетингену — почасни члан цар. руског универзитета у Москви, и у Харкову, дружине пријатеља руске књижевности у Москви, друштва српске књижевности у Београду, друштва за југославенску историју и старине у Загребу; председник загребачке и пожешке жупаније — почасни грађанин вароши Загреба, и вароши Беча и т. д.

родио се у Тршићу, у Јадарском срезу, у подрињској нахији, 7. новембра (26. октобра ст. кал.) 1787. умрио у Бечу 7. фебр. (26. јануара ст. кал.) 1864. године.

И опет задеси српски народ тежак удар!

Оснивач праве српске народне књижевности отиш'о је у насеља на онај свет, к својима — славе обилатим праоцима.

Видело се угасило — које са **Истока** произиде и учини, да се народ један, у четирстолетној ноћи заборављен, појави у најлепшем сјају просвећеном **Западу**; које отвори ученом свету скривена дотле блага српског народног језика — српској народној поезији у прачистој дивоти-красоти јој свет се задиви; које рођени народ поврати натраг к мудрости својих већих предака, и даде му у исти мах да потече мудрост над мудрошћу из врела најчистијег.

Тим, к'о на крилих диже се српски народ до висине оне, са које се јави достојан, да буде примљен у коло просвећених народа.

Али, Свевишњему угодно би, носиоца по-столећа напретка српског народа — к себи да одзове, пре него-ли би му дато било, своја дела доковати до свршетка: својему раду круну метнути.

Остарели Нестор нове ере, новога зачела књижевности у Срба стиже крају на путу свом по земљи; дух се вијну у више сфере, име му пак остаје вечито у народа свог!

„Ost und West“ 1864.
књ. IV. бр. 15.

* * *

Тридесет лета брзим теком истекоше у неповрат, у вечност — откако Те изгубисмо, старино Вуче...

Тридесет година ка'но тријест тренутака ока протекло је, минуло је баш данас.

Сахранисмо те у хладну раку у далеком свету, у туђини. Сви се редом после разидосмо отуд из света — свак у свој завичај: службом народу да се одужимо, синови му захвални.

Гроб Твој да чува, да по гробу цвеће сади и негује: невен, смиље и босиље, и руже мирисавке — оста тамо, век свој векујући, Твоја соко-**Мина**, ћерка Ти мила и драга.

Мален број нас је јоште у животу кола оног омладинског, који Ти се лицем к лицу поклонисмо на састанку оном радосном: Хвала Ти! — рекосмо. У руку Те пољубисмо на растанку, виђењу последњем — онога дне, славе Твоје реда књижевног за пуно полустолећа.

И још мање нас је, свеједнако идући стопама Твојим — пртинама дивним, које си Ти, препородитељу слова нам и књиге, пртио први снежаником, ледењаком срдаца, јави глава учевних; ходио трњем и опадом недоука језика свог; равнећи нам ставе у цветне леје умотворја народних, крчећи нам путе на њиве плодоноше неписане књиге у нас народне.

И још мање нас на броју ево данас изидосмо Ти на гроб умом и поменом — речју и пером, учитељу драги, народној књизи оче Вуче!

А горостас-пирамиду српској књизи народној дигао си пред светом; лампаду вековечну просвети народној уждио си Српству: ко у какве ризнице царске збрао си и пребрао голема блага, драгоцена, бесцен-блага народа српског...

те смо дични пред светом и поносни — Срби сви и свуда!

* * *

И добри Бог даде среће и напретка напаћеном народу јуначком.

Четир звезде велике одскочише небом српским високо на почетку деветнаестог века овог:

сјајна звезда од Топсле Ђорђе, сјајна звезда са Такова Милош, сјајна звезда од Тршића Вук, сјајна звезда са Његуша Петар, цетињски.

Фишек праха пушчанога у Тополи уже Карађорђе и огласи: да се Срби дижу на оружје за крст часни и слободу златну;

фишек праха пушчанога даде Вуку, у води размућен, прво мастило, завој од фишека прву хартију — да по њој слова пише и књигу учи.

С пушком и заставом уста Милош на Такову — да занови славу и државу Немањића, палу и опалу;

с пером и књигом, с Песмарицом и са Граматиком уста Вуку Бечу — да занови славу и државу језика народног, понижена од свог рода и народа учевног!

С јатом својих соколова и орлова изиде са Цетиња Петар на браник вуцима и лавима светског силеције: рушимира, рушисвета Наполеона — и напасници устукнуше испред Петра са Његуша и бранича Црне Горе;

с књигом и разлогом наоружан, попе се Вук на књижевне висине германске, и разагна злурадице-незналице од тог легла орљег и сокољег, и осија са висина, свету на видику, ту јуначку „Црну Гору и Црногорце“.

И тада, и потада, завојшти Вук Ст. Караџић за српски језик и правопис — за углед народне српске књиге у свету, за обрану умног блага народнога, ни под-а-шта цењена од учених људи и надри-књижевника у нас.

И војеваше пуно по-столећа — и победу извојева!..

И попрпе правила и канон језику народном баш из уста народа циглог — из врела бистра, обилата тим благом простим а великим.

И постави закон: **Пиши као што говориш — колико гласова у језику, толико слова у писању.**

И повелича српски језик народни на достојање књижевно, и књигу народну даде народу у руке — да се њој учи и просвећује духом и правцем својим рођеним.

Језик **народни** достојн се да буде језик **књижевни** у народа — правопис у књизи што простији и разговетнији.

За чим је Доситије у књизи тежио и рад био; што је Сава Мркаљ замислио и зачео: Вук је разабрао, оваплотио, оживотворио и народу свом предао.

Око језика се свог ваља мучити и учити к'о и сваку другу науку. „Туђе језике док научиш, треба много времена — а за свој матерњи, да изучиш како ваља, кратак ти је век људски.“

Јо, мај Гот,*) говораше Вук, људи у нас, кад изуче школе велике, мисле, готови су онда: и да буду српски стихотворци, и језикословци — и списатељи сваке руке без разлике!

И савременици, и на књизи вршњаци не разумеше — не хтедоше разумети пут и наук Вука Ст. Караџића.

И што ови не могоше и не хтеше — прихвати оберучке, и срцем и умљем омладина српска, млади нараштај један за другим.

А на млађем свет остаје — с нараштаја нараштају у аманет мука и наук Вуков...

И ево се наврши осамдесета од устанка Вукова за језик српски и правопис — године 1814.—1894.

Ма не питај часка овог свечаногa: јесмо-ли достојни муке оне и науке Вукове; унапредисмо-ли или баш уназадисмо језик српски народни у књизи и књижевности својој данашњој?!

* * *

Тридесети је данас помен-дан смрти Вука бесамртног: величајмо спомен Вуков, хвалимо и славимо велика дела Вукова — захвални на свем, што нам даде у аманет и напредак: у разграње књижевно ширширом и вис-висом по свем Српству.

„Вук беше први, што сакупи и обелодани народне песме, приповетке и пословице народа српског — изворе језику и сведочанства Генију народа српскога.

„Вук беше први, што написа историју садањег доба народа свог — и тим пред лицем Европе доказа право народном и политичком опстанку народа српскога.

„Вук беше и опет први, што красним српским преводом Новога Завета предаде народу свом документа религије оне, која не даде да тај народ пропадне за робовања, мал-не петстолетног, политичког, социјалног и религиозног.

„Он пробуди у народу српском љубав за народни језик и књижевност: тежећи за простим и чистим стилом, који доликује облицима и духу језика народног, и дајући примере и обрасце у делима својим, угледа вредне, које не достиже до сад ни који други књижевник српски.

„Идеја: народне песме скупљати и отети их забораву, којем су изметнуте непрестано, већма и већма, што се више нараштаја ређају један за другим — идеја та беше ваљда најсретнија, коју Вук схватити могаде, и начин, како ту идеју изведе он, беше исто тако у добричас!

„**Зборник** народних песама, у којем се чувају најдрагоценија зрна бисеро-

*) То му беше узречица у говору. Уред.

ва српске народне појезије — јесте, заистину, monumentum aere perennius[1]); тај пронесе име и славу српског народа по свој Европи и по Америци!"...

То су речи жарке, по истини и по правди, којима у оно доба приказа старину Вука Стефанова Караџића — ученом свету француском, и немачком, и свем словенском — врло учени, генијални др. И. И. Ткалац.[2])

И ми слави тој и поквали нити ћемо шта додати, нити коју смемо одузети.

Тако суди данас сав учени свет, без разлике, Вукову раду педесетогодишњем; тако цени сав учени свет бесмртна дела Вукова и заслуге му преголеме за језик српски народни и књижевност српску понарођену...

те смо тим дични и поносни пред ученим и просвећеним светом — Срби сви и свуда!

Са захвалом за то славимо и помињемо хвално име и прехвално бесамртног Вука Ст. Караџића и сад и свагда; и вавеки хвалиће и славиће име му — захвални Срби сви и свуда.

И на данашњи тридесетогодишњи помен-дан самрти му — да кликне Србин свак с пијететом:

Слава Вуку Ст. Караџићу — покој души му оног света!

* * *

У НОВОМ САДУ, у очи помендана смрти Вукове, 1894.

Александар Сандић.

---

[1]) Споменик вековечнији нег' од гвожђа. Уред.

[2]) Види „**Ost und West**" књ. IV. бр. 16. и 17. страну 646. и 695. који тада уређиваше и издаваше у Бечу г. Александар Сандић, а лист тај основа тамо исти г. др. И. И. Ткалац 1861. и уређиваше га и издаваше као дневни лист до месеца маја 1862. а после г. Сандић до 1865. Уредн.

ТРОЈЕДНИЧКИ САБОР.

Загреб, 20. јануара.

После божићних празника састао се по ново 3. јануара т. г. сабор троједне краљевине, да већања своја настави. Жалосна је слика, сабор тај. Нигде какве живости, нигде оног правог одушевлења, све то иде као на гајтану. А није то ни чудо. Саборска већина састоји се из мамелука најчистије врсте. Све је то слепо, одано оруђе, свагда готово да послужи прохтевима данашње ере. Да, није још оно неколико опозицијоналаца и да са левице не падне по која оштрија, мислили би да се налазимо у друштву људи, који, уморивши се служећи закону, дођоше да граде законе.

Сами предмети, који се данас налазе на дневном реду, нису таке врсте, да би се о њима морало у јавности претресати. У последњим седницама већином се расправљало о извештајима разних саборских одбора. Расправе беху све скоро једноставне — монотоне. Али крај све те монотоније не смемо ћутке прећи преко расправа, којима дадоше повода два врло озбиљна питања за развитак културног, друштвеног и политичког живота у Троједници. Та два питања су: слобода штампе и радничко питање. Штампарске прилике у Троједници су до зла бога рђаве, да не може бити горе. Тумачи јавног мнења просто зависе од воље цензурине и телефона на „Марковом тргу". А да је тако, сведоче нам оне силне запљене свију оповицијоних загребачких листова, затвори појединих уредника и нечувене глобе за штампарске „преступе". Тешко земљи, у којој владају таке жалосне прилике. О том питању пало је минуле недеље у троједничком сабору веома озбиљних речи. Говорници из опозиције указиваху јасним и непобитним доказима на неправде, које се чине претставништву јавног мнења — штампи. Но, говорници из опозиције ограничише се само на хрвацке опозицијоне листове и не хтедоше ни овом приликом ни једном речцом споменути српски опозицијони лист „Србобран". Ми бисмо то можда и замерили у другим приликама опозицији, што бар у том погледу не ће да указује пажње српским стварима. Али, знајући, каквим духом дише данашња „хрвацка опорба" ми ћутимо, јер нам од гонора нема никакве вајде. Међу тим сви напори опозиције остаће безуспешни. Како и не би, кад данас при крају XIX. века седе у владиној странци троједничког сабора људи, који свему свету на видику могу да тврде, да би повећана слобода штампе била у Троједници и сувишна. И то могу да тврде људи, који хоће да покажу, да троједна краљевина напредује у — култури. У истини, жалостан знак времена!

Проговорисмо, што могосмо о овој ствари, а сад да пређемо на друго питање; питање радничко, које је занимало у минулој недељи очеве наше домовине. — До скора се у Троједници — а поглавито у званичним, бирократским круговима то питање просто багателисало. Но, у току времена се уверише сви они, који се крећу у јавности, да то питање није за багателисање и да ће много бити мишлења и премишљања док се ово питање не реши.

У Троједници заиста има радника, према том мора бити и радничког питања. Последњи раднички зборови, који су прошле године били овде у Загребу, показали су, да се на те зборове уме искупити по неколико хиљада људи. Радници у Троједници образовали су засебну странку, која стоји увишена над свима хрвацким политичким странкама. Они имају и свој лист „Слободу", коју они по могућности растурују по народу, а особито међу обртницима. Истина је до душе, да су „Слободи" на челу исписана начела социјалне демократије, али и сам лист тај а и његови приврженици на темељу интернационалног начела, проповедају братство и слогу између Срба и Хрвата, тврдећи, да радник у Троједној Краљевини не може бити партизан нити фанатичан шовиниста.

Радници су ти на својим зборонима захтевали опће право гласања. Тај захтев свој подастреше они петицијом и пред сабор. И заступник Фран Фолнеговић заузео се озбиљно за јадно стање радника и њихова права. Говор овај потпомагао је и заступник српске самосталне странке Павле Јовановић. Он је у топлом говору оцртао положај радника и тражио, да се њихове жеље и праведни захтеви задовоље. Овај говор начинио је врло леп утисак у сабору и пред јавним мњењем. Да је тако, ваља нам напоменути само то, да су многи посланици говорнику честитали, а Јосип Франк, који је и сам хтео о том предмету говорити, одустао је од говора, желећи, да после красног говора Јовановићевог, он нема ништа више да каже. Хрвацки листови, саопштавајући овај говор, говорише можда први пут озбиљно и достојанствено о Павлу Јовановићу. Но, они говори и разлови у сабору троједне краљевине не помажу. Саборска „штим-машина" пронашла је за добро, да преко свега тога пређе равнодушно. Така је данас ситуација у Троједници.

Срба посланика све је мање у сабору троједне краљевине. „Српска ера", — као што називају владајући данашњи систем, хрвацки опозицијони листови и Срби владиновци кад се „за опсенити простоту", размећу њом, не би ли навели српски народ на танак лед, да постане слепо оруђе данашњег владајућег апарата — јавља се сваки дан у све жалоснијој слици. Слика нам та показује, да је бан Хедервари добро проучио некадању тактику Тисину у Угарској.

Кад се оно водила у Угарској најжешћа народносна борба против Тисиног режима, шта је радио Тиса? Свим могућим средствима радио је против српске опозиције; али да не би Србе довео у екстазу, пуштао је у сабор Србе владиновце. И када доживесмо, да из угарског сабора нестане и последњег независног Србина, тада је моћ народа српског била тако рећи уништена у Угарској. А Тиса уверивши се о том, окренуо је други крај и према Србима владиновцима. Једног по једног бацао је на поље из сабора и оставио их је тек толико, да може пред страним светом казати, да су Срби у Угарској задовољни. То практикују данашњи наследници Тисини у Угарској. Али то врло опрезно и мудро практикује данас и у Троједници бан Хедервари. Док су му Срби требали, да помоћу њиховом обори хрвацку опозицију, пуштао их је у сабор. Кад је хрвацка опозиција сатрвена, почела је српска опозиција да диже главу. И он је опет употребио Србе владиновце против Срба опозиционара. Пошло му је за руком, да то и изведе, јер је велики део српског народа у Троједници морао да подлегне нечувеној корупцији. И сад постају чак и Срби владиновци непотребни. Да је тако, јасно нам доказују последњи накнадни избори за троједнички сабор.

У Броду, где је до селе био бирам Србин владиновац, пустила је влада да без противкандидата продре највећи „стеклиш" Кумичић, у Осеку, где је до сад биран Србин, протурен је Хрват Кршњави, у Руми, негда српском котару, употребљују се сва могућа средства, да се осигура избор тек довршеном ђаку Адамовићу против кандидата српске опозицијоне странке. Тек у Шимуновцима и Земуну пропушта влада дра Владимира Николића и Стеву В. Поповића. Апропо. „чика Стева" је копао, док се није докопао — мандата. Данас је он верификовани члан сабора троједне краљевине. Много је чепао и обијао разне прагове, док није постигао своју цел. Сад се проносе глас, да има три жеље на срцу. Једни кажу, да би се радо увукао у угарски сабор, а одатле можда како год и у делегације бечке, други причају, да аспирира преко својих високих веза овдашњих на секретаријат народних фондова, а трећи му подмећу, да му је замакла за око палата „Народних Новина". Сад, која ће му операција испасти за руком, видећемо.

То су ето црне, али верне слике толикохвалене такозване „српске ере" у Троједници. Од пет изборних котара изгубили су Срби владиновци три: Осек, Брод и Руму, Земун добише из милости, а само један једини, шимуновачки задржаше. Из свега се види, да су Срби владиновци своју дужност обавили и сад могу ићи. — Пренимо се дакле и спремајмо се! Брзо ће проћи саборска перијода, и надоћи време изборне борбе. Затече ли нас то доба неспремне и равнодушне, може нам се десити, да изгубимо и оног једног самосталног Србина посланика. Да ће Србе владиновце прорешетати добро, о том нема ни сумње, али за њима нам око засузити не ће, јер су они сами себи криви. Али нам је жао, кад се сетимо, да наскоро може доћи сабор троједнички, који ће пожелети Срба, ал' у њему Срба бити не ће, осим оно неколико луткова, помоћу којих ће се страном свету причати, да су Срби у Троједници са данашњим системом задовољни.

Тиса се у својој тактици према Србима у Угарској није преварио. Бан Хедервари је ђак Тисин. Не будемо ли ми момци на међану, не ће се ни он преварити према нама у Троједници. —д—

Поглед по свету.

— Данашњи положај угарске владе у сабору. Владина црквена политика постаје некако све кобнија по данашњу владу и њезину странку. За то се није чудити оном грозничавом кортешовању по земљи и измамљивању од народа на превару потписе за повереницу влади у овом питању. Колико је снажна влада у сабору, може се лепо видети из овог рачуна, који један престонички лист доноси: „Владина странка броји у овом тренутку, рачунајући све министре државне тајнике и свештенике, управо 208 чланова, имаде дакле међу 413 посланика (осим троједничких) већину од 3, речима три гласа. Пошто се пак не може замислити, да ће у питању поверења, свештеници Франчић и Ревеји гласати за владу, и да ће министри и државни секретари (свега представљају 13 гласова) сами себи вотирати поверење, то ће влада и мати у најбољем случају до 193 гласа, а то значи мањину за неких 27 гласова".

— Из Француске. Посланик Рове поднео је француској скупштини законски предлог о промени данашњих изборних округа. Становништво садашњих изборних округа мења се између 15.000 и 133 000. Рове предлаже, да се образују изборни округи све од 30.000 становника и да у место арондисмана послужи за основ подели изборних округа департман. Кад би се овај законски предлог остварио, онда би број скупштинара смањен био од 581 на 536. — Демантује се вест о тобожњој претњи Херца, која би, кад би је извршио, многе угледне личности у Француској компромитовала.

— Из Белгије Немири на бриселском „слободном свеучилишту" и затварање истога задаје белгијским државницима више бриге, него што се мисли. Опстанак „Слободног свеучилишта", које је исто толико старо, колико садашња владалачка кућа Кобуршка у Белгији, дошао је у питање. Као што је познато, свеучилишни управни савет забранио је анархисти француском Елисеју Реклису, да у „слободном свеучилишту" држи предавања из географије. Но та забрана огорчила је не само ђаке, него и професоре. Ректор Денис, дао је због тог закључка оставку Сваког дана збивају се демонстрације, које приређују ђаци и професори у корист или против Реклиса. Ствар у овом питању је дотле дошла, да се већ ради на оснивању новог свеучилишта, које ће бити слободније, него „слободно свеучилиште". Многи угледни људи и државници прегли су услед тога, да завађене странке измире.

ДОГАЂАЈИ У СРБИЈИ.

Позвати. Већина среских начелника позвата је у Београд где им је министар унутрашњих дела саопштио, под каквим ће условима моћи остати у служби. Један од тих услова да боме је да он жели, да нови избори не буду ни мало „антидинастични".

На све стране наседавање и понижење. Београдски „Народни Пријатељ" дознаје, да се краљ у питању састава новог кабинета обратио био и бившем председнику министарства Пироћанцу. Аћутант је дошао и пријавио се с позивом. Пироћанац је одговорио, да он не разуме, зашто се на њега обраћају и да је г. аћутант свакако погрешио адресу. Аћутант је тврдио, да се он обратио баш оном коме треба, на кога су га упутили, на ово је Пироћанац одговорио: „Ја не сматрам да треба да идем на позив и не ћу ићи. Краљ има данас своје природне саветнике, који уживају поверење народно и нема потребе, да се обраћа на друге, све док се то поверење не измени, не пређе на друге личности. Однесите овај поздрав Њег. Величанству и реците му, да ја и сувише ценим устав, коме сам и сам био творац, а да бих га данас тако лако могао погазити". — „Нар. Пријатељ" честита Пироћанцу на овом карактерном држању.

Отпуштање. По Београду се проноси вест, да ће иницијативом Андре Ђорђевића, мин. правде, бити отпуштени из државне службе сви они великошколци, који су учествовали у демонстрацији.

Не ће доћи. Краљев отац изразио се пред дописником Вајцом, да краљица Паталија не мисли никад доћи у Србију, а он не ће никад више напустити Београд.

Дуг. По граду се проносе гласови, да је ових дана џокејски клуб тражио од Милана Обреновића исплату дуга у 1,500.000 дин. под претњом, да ће се у противном случају обратити суду за наплату. Ми ову вест бележимо по чувењу, али не јамчимо за њену истинитост. Свакојако поверилац ће осигурати своје потраживање: ставиће интабулацију на топчидерско брдо.

Франкфуртским новинама телеграфишу из Београда, да је даљи останак Персијанија, руског посланика и Патримонија, француског посланика, постао немогућ услед познатог њиховог држања према Милану Обреновићу.

ДОПИСИ.

Опаво, у Банату, 13. јануара. У данашње време, кад је свака хала ђипила на Србина и на православну му веру; кад је видовна и невидовна напаст устала, да нам сатре и потре српско име и милу народност — заиста је велика срећа и права благодат по Србина, ако му се на невољи нађе који ваљан и искрен пријатељ. Немамо узрока да много околишимо и тиме ствар улепшавамо, него укратко велимо, да ми под именом правих и искрених пријатеља народних поред осталих, разумемо свесно и достојно свештенство српско.

Ми Срби Опавчани смемо без зазора рећи, да смо срећни у таквом народном пријатељу и не можемо довољно бити благодарни што смо добили за свештеника г. Саву Милића, садашњег администратора парохије, јер је он у потпуном смислу такав свештеник, какав треба да буде, какав нам је у оваким приликама, у којима се ми Опавчани данас налазимо, преко потребан. Сваком даном приликом проповеда нам слово божје, упућује нас, како треба да радимо и живимо, па да сретни будемо, а он сам, као добар пастир Христовог стада, лепим нам примером претходи.

Но обично се каже: „Где је среће, ту је и несреће". Срећа је по нас, што имамо таког у сваком погледу узоритог свештеника; а несрећа је, што се по оној: „Не сједини боже Каурина", нашло неколико људи (чија имена за сада не ћемо споменути), који наш свет, поштени српски народ, на зло наводе, учећи их, да истог младог свећеника у кућу не пуштају, да им свечарску и другу водицу свети, да у свети храм божји не долазе, да духовне власти не поштују и не слушају и т. д.

Ми знамо од куд ово потиче.

Душе ваља, ми знамо за ону: „Ближа је кошуља од хаљине" и да је сваки човек сам себи највећи пријатељ; али је и то истина, да је прави пријатељ свога народа дужан за општу ствар за свој народ и народност на жртву принети свој лични интерес, а при том, што је главно, кретати се у границама закона и ићи к циљу правим и поштеним путем.

За сад држимо, да је оволико било потребно рећи, а уједно желимо, да би на скоро могли у цењеној „Застави" показати, да су се кривци покајали и обратили и све оно, што је добро, лепо, корисно и поштено с нами прихватили. У противном случају — што не дао Бог — мораћемо сва њихова недела и имена оних, што странпутицом

ходе и поштени свет заваравају и у пропаст увлаче, на јавност изнети, па нека нам потомство зна, ко је припомогао, да пропадамо.

Из румског котара. Каже се: свако чудо за три дана. Али у нашем котару није тако. Наш г предстојник Шкорић хоће себе да обесмрти.

Чујте само, шта се ово дана збило у Добринци

Као свугде, тако и у Добринци у очи нове године бирају се тутори, па неки се богме и намећу, а те обично не ће, јер народ у тима, који се намећу, нема поверења, да им цркву повере, па ако ћемо зрело промислити и паметно је, те бива, да се и нека оштрија каже, но никад се није сматрало као увреда.

Али од како је избор за посланика био, називају оне, који су за Хрвата гласали, Шокцима или Хрватима, те ће Аћим Бошковић један од угледнијих и имућнијих ратара, а старији човек рећи: „Не ћемо тебе, ти си Шокац!“

Бележник Шоркапић чувши то, учини пријаву котарској области, а она овог човека хајд на осам дана затвора, те мораде одмах затвор и наступити, Је ли истина г. предстојниче?

Ја бих рекао, г. предстојниче, да то не води цели, нити да то спада у ваш делокруг. Ту је кр. кот. суд, па нека он суди, ако је увреда части.

Ви сте учинили такође незаконито дело, кад сте послали у Добринце кот. вежбеника Урпанија, а на трошак места, да неки ред успостави, као да је тамо буна и перед. О, г. предстојниче, та ваљда није ово Бахово доба? Да, али за вашег вежбеника је Бахово, па да се покаже, какав је паша, прати се са гајдама по селу (за чудо, Велико-Хрват, па га гајде прате; а где је глазба?) Зар за то да га народ тај плаћа? Нико њих не дира, а што неке Шокцима зову, то они само у лакрдији чине, и то што добро живе. Вама канда баш то смета, што они у љубави живе, те би ви из тога назива себи да капитале стварате, као да се тим називом вређа опај, који је за Хрвата гласао, не би ли, затварајући и глобећи, народ заплашили.

Ви г. предстојниче у место да блажите, а ви дражите; та зар је и оно оправдано са Живаном Бошковићем? Осудисте њега и друге на 4 дана затвора, а за што? За то, што је рекао Шокац, Е, видите господине, то не би требао да чини један предстојник. То се код нас зове освета.

Држим, да вам је лепо казао Бошковић, да се оканете ћорава посла; ми живимо лепо, као што смо и до сад живели, а овим вашим тужакањем ствара се рђава крв, па може код незрелих људи да се навуку освете и свађе, јер кад онај, кога се тиче, није увређен, не би требало ни власт да се меша.

За последице одговараћете, јер као што сам чуо, отишли су у Руму да даду молбеницу сачинити, да предстојника туже влади, а неки иду и даље. Хоће да је носе сами бану, а они што рекну, бога ми и учине.

Љутица Богдан.

НА ЗНАЊЕ

онима, којих се ритска ствар у Шајкашкој тиче.

Пошто је на молбу 10 представника општине жабаљске одржана у Жабљу 8. (20.) јануара о. г. у ритској ствари ванредна седница пол. општине жабаљске и у истој под председништвом благородног г. Корнелија Михајловића, надсолгабирова жабаљског на писмено од пречасног г. Милоша М. Папића, окр проте жабаљског поднесени мотивисани предлог изречено: **да ритско земљиште у Шајкашкој сачињава искључиву и неограничену својину свих оних у дотичним општинама налазећих се становника, који су године 1867. конскрибирани** — закључено је поднесени и једногласно усвојени предлог у записник ставити; за тим у целости исти саопштити и осталим 13 општинама негдашњег тителског батаљона ради донашања сличног закључка и под једним позвати на заједничку конференцију, која ће се 8. (20.) фебр о г. у 10 сати пре подне у Жабљу одржати, како сва заступства пол. општина негдашњег тителског батаљона, тако и све оне по конскрипцији од године 1867. интересоване у овој ствари особе — а у тој цели:

1) да се даље поступање у ритској ствари одреди;

2) да се један меморандум у том смислу састави; и

3) да се за израду тога са стручњачким доказима снабдевеног меморандума један правнички заступник изабере и њему ради тога нужно пуномоћије изда, како би у овој ствари свуда, где требало буде, интересоване шајкашке породице заступити могао.

Још ставља се до знања и то — да је у поднесеном и једногласно усвојеном предлогу закључено на ову заједничку конференцију позвати и нашег земаљског посланика, високоблагородног г. Милана пл. Заку и да се он не само овом позиву драговољно одазвао, но је и обећао сав свој уплив употребити, да негдашњи Шајкаши у ритској ствари и до свог праведног потраживања дођу.

Па саопштавајући све ово, позивамо оне, којих се ова ствар тиче, да на заједничку конференцију 8. (20.) фобруара о. г. у Жабаљ доћи изволе.

У Жабљу, на дан св. Максима исповедника, 1894.

Неколико њих,
који се у конскрипцији од г. 1867. налазе.

Вести из места и са стране.

Вуково вече у Загребу. Данас на дан тридесетогодишњице смрти Вука Ст. Караџића приређује српска омладина у Загребу „Вуково вече“ на ком ће суделовати загребачко српско певачко друштво.

Радња бачких епарх. власти у Новом Саду. I. Админ. одбор бачки држао је 17. (29.) јануара 1894. своју редовну седницу у којој су по „Срп. Сиону“ решени следећи важнији предмети: „Узето на знање више дописа вис. краљ. угар. Министарства просвете, које се непосредно не тичу енархије Бачке. — Исто вис. Министарство узело је на знање извештај адм. одбора на тужбу М. С. и другова у предмету организације ст. стапарске. — Исто министарство подарило је црквп. општини јегарској 150 фор. државне припомоћи. — Извештаји Саборског Одбора о стању народни фондова и фундација за 1892. год. разаслаће се црквп. општинама. — Админ. одбор потврдио је одлуку црквп. општине новосадске у предмету призива Г. М. због парохила. — Одбијена је молба чурушке општине. да се Е. И—вом опрости 500 фор, које је као благајник проневерио, и позвана је општина, да тај новац утера, иначе ће га црквп. одбор in solidum морати накнадити општ. благајни. — Иста је општина извештена, да мора платити т. зв. „aucta“. — Записници разних општина који су поднесени на увиђење и одобрење, узети су на знање у оним деловима, за које није нужно засебно одељење. — Уток Стевана Николића против одлуке Админ. Одбора у предмету поделе стипендеје из фундације пок. Ст. Николића, спровешће се вис. сл. Саборском Одбору у Карловцима. Од црквп. општине пирошке, која је тражила државну припомоћ, искаће се прорачун, па што хоће држ. припомоћ да употреби — Упућен је епарх. ревизор, да парох. сесију у Обровцу на јавној лицитацији под закуп изда. — Епарх. ревизор Ђорђе Бељански референсао је следеће рачунске предмете: Одобрени су следећи рачуни и то: 1. рачун сентомашке срп. прав. црквене општине и закладе Васе плем. Николића од 1892. године с тим налогом, да се у рачун исказане рестанције у износу од 2772 фор. 85 нов имају укупити. — 2. Рачун кањске срп. прав. црквп. општине од 1892. год. — 3. Рачун срп. прав. црквп. општине у Шандору од 1883 год. који је путем истрагом финалисан, одобрен је с том примедбом, да проузроковане трошкове од 60 фор. црквена благајна има сносити, и никакве накнаде тражити нема. — 4. Рачуни школског фонда српске прав. црквп. општине у Бегечу од 1889. до 1882. год. — 5. Одобрена су 23 прорачуна срп. прав. црквп. општина. — 6. Одобрени су рачуни срп. прав. црквп. општине у Чуругу од 1890. до 1892. год. — 7. Одобрен је рачун срп. прав. црк. општине и свију заклада у Ст. Бечеју од 1892. године, а тако исто у рачун просветног фонда г. Марије Чокићу у Ст Бечеју од 1890—1892 г. — 8. Одобрен је рачун школског фонда срп. прав. црквп. општине у Ст. Керу од 1892. г. с тим налогом, да исказане рестанције интереса од главница у току ове године имају укупити. — 9. Одобрени су рачуни сегединске срп. прв. црквп. општине од 1881. и 1892 године с тим упутством, да даље надлежне рачуне од 1883. до 1891. г. зготове и у року од 60 дана на ревизију поднесу. — 10. Одобрен је рачун срп. прав. црк. општ. у Сегедину од 1892. — 11. Одобрен је прорачун парохијала срп. прав. општине у Н. Саду за 1894. г. — 12. Изаслани су г. Милан Ћирић прота новосадски, г. Душан Јовановић адвокат и г. др. Лаза Станојевић лекар у Н. Саду, да чрез епарх. ревизора зготовљени рачун епархијског бачког фонда од 1893 г. прегледе у једно да и благајну редовно шконтрују и о свему свој извештај поднесу, како би се рачун одобрити могао. — 12. Наређено је, да се све оне подручне српске прав. општине епархије бачке, а тако исто и сва господа свештеници, који своји прилоге за епархијски фонд концем 1893. г. уплатили нису, још једном позову, да своје рештанције неодложно уплате.“

II. Конзисторија епархије бачке држала је 18. (30,) јануара 1894., своју редовну седницу, у којој су по „Срп. Сиону“ решени следећи важнији предмети. „Циркулираће се наредба високог краљ. уг. министарства просвете у погледу бесплатне саране сиромашних војника краљ. уг. жандамерије. — Циркулираће се наредба свјатјејшег срп. прав. архијерејског Синода о одношају окр. протопресвитера и њихових капелана. — Узет је на знање извештај Његове Светости, да је ђакона Николу Теодоровића за пресвитера, а свршт. богослова Вељка Миросављевића за ђакона рукоположио, и упућен је окр. прота новосадски, да над њима каноничан надзор води. — Известиће се краљ. уг. статист. знање, да се у току 1893. год. у бачкој епархији није никаква промена десила. — Оболелом пароху ст. кањижком Павлу Ковачевићу одређен је привремено за време трајања болести за помоћника протопр. капелан ст. бечејски на његов трошак, уз накнаду путног трошка, стана и на половину прихода. — Молбе Ђуре Јеврића, парох сегедин., и Ђуре Страјића сентомашког, који компетују на место окр. проте у Араду, спроведене су надлежној конзисторији у Темишвару. — Позваће се подручно свештенство и удовице, да молбе своје за државну припомоћ до краја марта поднесу. — Расписаће се стечај на место прот. капелана и ђакона у Сомбору. — Одбијена је молба брестовачке црквп. општине, да се тамошња парохија из V. у VI. класу спусти. — Искаће се полит. екзекуција парохијала у Стапару. — Тужба пачирских становника против пароха J. A. издата је овом на изјашњење. — За админ. парохије у Обровцу постављен је — док се стање парох. сесије не рашчисти — јеромонах ковиљски Герман Катанић. — Решено је више брачних спорова, и донесене су четир брачне пресуде, две за одржање брака, и две за развод“.

Наредба у погледу зидања кућа у Н. Саду. Новосадска варошка капетанија издала је 1. фебр. о. г. ову Објаву: Пошто је вис. кр. уг. министарство унутр. дела одредбом од 9. децембра 1893. бр. 101.062 одобрило „Статут о установљењу нормалних мера при материјалу за зидање, што спадају у ред земљаних фабричких производа“, који је састављен у редовној гл. скупштини муниципалног одбора сл. кр. вароши Н. Сада од 3. августа 1893. под бр. 82—13854, то се одређења истог статута у следећим обнародују: 1. §. На земљишту сл. кр. вароши Н. Сада од почетка 1894. године могу се само такове цигље правити и за зидање само такове примати, које су 29 цм. дуге, 14 цм. широке и 6·5 цм. дебеле. 2. §. Под цигљом нормалне мере за калдрмисање ваља такову разумети, која је квадратичног облика са 24—24 цм. дужине са стране и са 4 цм. дебљине; а под нормалне мере црепом за покривање ваља такав креп за покривање разумети, ком је дужина 37 цм. а ширина 18·5 цм., дебљина му може бити различита према томе, од какве је земље прављен и према томе, на какав ће се начин употребити. Ово одређење међутим не искључује, да се не могу правити ове задње две врсте материјала за зидање и у другој мери и у другом облику. 3. §. Састављач плана и прорачуна за зидање не може се позвати на одговорност за друге уштрбе, већ само за оне евентуалне уштрбе, који наступе из употребе материјала за зидање, који је нормалним проглашен; наравно са том претпоставком, ако у уговору о зидању није било условљено узимање у обзир такових уштрба при зготовљавању плана и прорачуна. 4. §. Ко преступи наређења у 1. §-у овог статута, казниће се новчаном глобом од 2—50 фор., или ако глобу не узмогне платити, затвором од 12 сах. до 5 дана; глобе иду на сиротињски фонд; у овим преступима суди у првом степену: велики капетан варошки; у другом: магистрат; а у трећем: вис. кр. уг. министарство унутр. дела.

Како се прави јавно мишљење о мађарским стварима. Под овим натписом доноси „Србобран“ у 9. бр. ову белешку: „У 7. бр. обелоданили смо брзојав „Корешподенц-Бироа“ из Велике Кикинде, у коме је стајало да је скупштина, коју је сазвао Паја Јеремић против владине црквене политике — примила посве противан закључак. Колико истине има у том брзојаву „Корешподенц-Бироа“, осведочили смо се из писма, које смо из Кикинде добили од најобаваштеније особе. По томе је сазвао г. Паја Јеремић збор свију кикиндских бирача за политички сабор, те је на истом један калвин предложио, да се влади даде поверење за њезину црквену политику. Онда је предложио г. Паја Јеремић резолуцију, да збор изрече, да не одобрава владине црквено-политичне предлоге, пошто су исти по нашу цркву и веру убитачни. Збор је последњу скоро једнодушно примио, јер је за њу гласало 700 српски и 200 католичких бирача, по познати Бача Трифунац, који је збору оружничком силом паметнут за председника — прогласи да је примљен калвинов предлог, ма да су за исти гласовала само 83 званичника... То је све било тако напред удешено, те све противљење народа није помогло. Он се је мирно разишао, а господа од „конституционалне“ владавине брзојављала су свету, како су кикиндски бирачи за владине црквене реформе!!!“

Бечка „Зора“ — дру Јосифу Панчићу. Српско акад. друштво „Зора“ у Бечу приређује у спомен дра Јосифа Панчића, у петак 28. јануара (9. фебр.) о. г. у „Katholischer Ressource-Saal“ (I. Reichsrathstrasse 3), свечан комерс. — Програм: А) 1. Поздрав председников 2. О животу и раду дра Јосифа Панчића, чита друштвени члан Јован Јанко Кнежевић, слушач педагогије. Б) Забавни део.

Одликован. Чувени познавалац и писац о Балканском полуострву и Србији Ф. Каниц одликован је српским таковским орденом другог реда.

Са ческог свеучилишта у Прагу. У среду 31. јан. о. г. догодио се у Прагу на ческој универзи, на медицинском факултету, исти онакав догађај, као што се прошле године десио на техничком факултету. Када је медик Ант. Мастни, који је међутим члан једног старо-ческог академског, друштва ступио у салу нормалне анатомије, био је дочекан од присутних медицинара-колега са пискањем, сикотањем и сличним поругама. Неки су викали: Напоље с њим! Вод'те га! и т. д. Један је чак позвао и послужитеља, да Мастног одстрани. Нападнути се није на то обзирао, него је сео у клупу, на што су остали устали са својих места и напустили салу и изјавили асистенту др. Шурци, да с њим не ће да седе, и док он буде долазио на предавање, они не ће. Шурц је изјавио, да ће „респектовати мишљење већине“, а какав ће крај бити — не зна се још.

Је ли баш тако? Чески лист „Česka Politika“, што излази у Прагу, доноси у своме 29. бр. ову занимљиву белешку: „Потомак српских царева у Ческој. Потомак из лозе цара Лазара Грбљановића — чије доба после цара Душана великог спада у најславнију прошлост српску и ако се свршило кобном катастрофом на Косову пољу — заиста је занимљив нарочито с тога, што је лоза Грбљановића већ пред столећем сматрана за изумрлу. Са Урошем V., који је пао г. 1367. у бој против турске најезде, изгинуо је последњи потомак мушке лозе Немањића. Год. 1371. ступио је на српски престо Лазар из лозе Грбљановића, који је 1375. г. потукао Турке на Ситници, учврстио је српско царство, а пао у одсудној битци о Видову дне 15. јуна 1389. г. на Косову пољу. Кобни преврат настао је у српским земљама, које се у половичној тек независности могле одржавати само попуштањем суседима, или слогом са њима. Син Лазарев остао је на престолу, а ћерку Лазареву узео је султан Бајазит за жену. Стеван је остао без мушких потомака и право наследства присвојили су како Турци, тако и Ђурђе Бранковић, који г. 1427. узе северни део српских земаља, док на послетку и тај не потпаде под власт турску. Међутим стара српска држава и унутрашње српске земље остале су и на даље под власти српских владара зависних од Турске. Што су Турци више политички притезали народ српски, тим више се ширио језик српски, који је до конца 16. столећа тако превладао, да је ушао чак и у двор султанов у Цариграду. Овде је историја оставила много нејасних и сумњивих ствари. У старој српској држави сачувао се, по причи, род Грбљановића као старешински у неким крајевима, док у прошлом столећу, за насталих ратова са Аустријом, није напустио земљу, гоњен од турске силе, Милош Грбљановић и иселио се са својим синовима у Аустрију. Занимљиво предање и многе успомене оставио је поменути Милош у родбини, а из листина његових, неке су до сад угледале и света. Унука његова, Отилија Лазаревића Грбљановића, последња из рода, удала се за високог достојника у аустријској војсци Худечка од Чернуцких, сад у Ч. Буђедовицама настањеног. Син њихов Еуген, који је намеран да прими име мајчино, био би дакле последњи огранак стабла, у ком тече крв старих српских царева. Чудновата је то заиста судбина, чију би занимљивост повећала јаснија дата из 15. и 16. века“. — Белешка ова пуна је историјских нетачности, но оставивши све то на страну, заиста би били захвални нашим историчарима, да ово питање расветле и реку, колико је истине у њему.

Беседа с игранком у Темишвару. Српско певачко друштво у Темишвару приређује уз пријатељско суделовање гђце Милеве Ђуровићеве и г. М. К. Димитријевића, члана нар. земаљског позоришта у Загребу, у среду 2 (14) фебруара, на Сретеније 1894. у дворницама „Фабрикхофа“ ванредну беседу са игранком. Распоред. 1. Белана, мушки збор са тенорсолом од Хорејшека. 2. Пред Ловћеном, од С. Бешевића декламује г. М К. Димитријевић члан нар. зем. позоришта у Загребу. 3. Венац из Шопенових композиција, од М. Шулца, свира на гласовиру гђца Милева Ђуровић. 4. Вечерња песма, мешовити лик од Хорејшека. 5. Добричина, од Беранжеа, комичан монолог, представља г. М. К. Димитријевић, члан нар. зем. поз. у Загребу. 6. Ој Косово, из Кантате „Косовка“. Од Р. Толингера, пева коровођа г. Ф. Кубеш, прати га на гласовиру г. Богдан Сремац. 7. Убојна песма. Мушки збор из опере „Ифигенија“, од Глука. За тим: Игранка.

Унутрашњост стомака — електрично осветљена. Пре неколико дана учињен је пред 2000 ђака и одличних лекара америчких у Балтимору, а у медецинском колежу, над једним болесником покушај: да се унутрашњост стомака осветли. И покушај је успешно испао: Помоћу фине цеви од каучука спуштена је у унутрашњост стомака мала електрична светиљка и онда у дворани начињена помрчина. И онда се могло посматрати све што се у стомаку догађа. Болесник пак за све то време није осећао никаква бола.

Трговина.

Нови Сад, 25. јан. Пшеница прве каквоће 7 ф. — н. Пшеница средња 6 ф. 50—80 н. Пшеница лакша роба 6 ф. 50 новч. Наполица 6 ф. — н. Јечам 5 ф. 20—30 н. Зоб 6 ф. 50—70 н. Нови у зрну кукуруз 4 ф. 10—20 н. Маст 48 ф. Сланина сува 50 ф., дебела паљена 52 ф. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 42—43 н.
„ средњи . . . 37—38 н.
„ лаки . . . . 35 н.
Све од 1 килограма.
Теоци . 10—20 ф. по комаду.
Јагњци . —·— ф. по пару.
Овци . . 8—12 ф. „

*

Будимпешта, 22. јан. (3. фебр.) Трговачки извештај Давида М. Амара.

Стање паше житарске пијаце погоршало се у течају прошле седмице, а цене нису толико ниске, колико је воља за куповање слаба била.

Узроци су који и пре: иноземство не потражује, на стоваришту робе задоста и повољно време.

Трговина са готовом пшеницом била је мртва, а воља за куповину ограничена. С друге стране ни понуде нису биле знатне и због тога нису цене много пале.

Ипак закључују цене 5 новч. јефтиније. Промет 70000 мц.; довоз 64000 мц.; извоз 1400 мц.

Готова српска роба продавана у почетку 74 кгр. ф. 6·42, доцније 73·7 кгр. по ф 6·35 и на послетку 74·5 кгр. по ф. 6·52½, све на 3 месеца.

Кукуруз стари ф. 5·12—15, нови ф. 4·35—45 Јечам ф. 5·60—90, Раж ф. 5·55—75, Зоб ф. 6·75 до ф. 7·10.

У терминии није се могао обрт развити и остају целе у мирном расположењу, данас су закључене: Пшеница за пролеће ф. 7·25, за јесен ф. 7·53. Зоб за пролеће ф. 6·70. Кукуруз за мај-јуни ф. 4·74, за јуни-авг. ф. 4·92. Репица авг.-септ. ф. 12·05.

Шљиве. Радња лабава, јер се слабо тражи.

Цене су биле:

Српске узанц ф. 4·37, 100 ком. ф. 6·—, 85 ком. ф. 10—. Босанске узанц ф. 5·—, 100 ком. ф. 6·—, 85 ком. ф 10·—.

Пекмез. Српски по каквоћи ф. 10·50—12·—. Свињска маст ф. 52·—. — Све од 100 кгр.

*

Течај златног и сребрног новца
на будимпештанској берзи

од 24. јануара (5. фебр.)

Дукати — — — — — —	5 ф. 90 н.
Наполеондори (20 франака) —	10 ф. 96 н.
Угарска златна рента — — —	117 ф. 50 н.
Аустријска златна рента — —	120 ф. — н.
Угарска крунска рента — —	94 ф. 80 н.
Аустријска крунска рента — —	— ф. — н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	61 ф. 55 н.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

Беч. (Стигао 25. јануара у 3½ часа по п.) Јутрос умрло у Абацији чувени хирург, професор Билрот.

Будимпешта. (Стигао 25. јануара у 3½ часа по подне.) Саборница добро посећена. Референт одбора за правне ствари Стеван Телески подноси законски предлог о грађанском браку заједно са предлогом мањине и тражи да се исти без расправљања по секцијама стави на дневни ред. (Десница одобрава. На левици вичу: Не иде. Велико кретање). Угрон указује на крај сесије те се не може дневни ред идуће седнице данас утаначити. Силађи разјашњава да су аргументи предговорникови криви. Референт је предложио напуштање расправљања по сесијама, а кућа нека о томе решава (Одобравање). Апоњи моли да се избегне свака сенка насиља те да се мирно и објективно о предлогу расправља. Већина нека својом нестрпљивошћу не доведе дотле да се расправа под неповољним ауспицијама отпочне. (Велики протести десно, ларма на левици). Председник указује на јасна одређења пословника. Полоњи се слаже са председником. Угрон, Етвеш, Хорански, Силађи, Шаги говоре о дневном реду, затим се решила подела питања на двоје. Прво питање: да ли хоће кућа још данас да донесе решење на предлог референтов, великом је већином примљено да хоће. Против гласали Апоњијева странка и један део крајње левице. На то се скоро једногласно примило обилажење расправљања по секцијама у ствари законског предлога о брачном праву. (Велико кретање у целом сабору). Седница је на 5 минута прекинута.

ИЗЈАВА.

Криво извештени од општинског бележника г. Константина Савића, потписасмо долепотписани повереницу нашем заступнику на земаљском сабору г. Гиди Рохонцију с тога, што смо у своје време за њега гласали. Но уверени, да та повереница неће важити као акт учтивости, него као наше пристајање за грађански брак и измену црквених матрикула, овим повлачимо своје потписе поверења — и не само као бирачи да осуђујемо сваки покушај нашега заступника на земаљском сабору г. Гиде Рохонција у корист грађанског брака и измену црквених матрикула, него унапред изражавамо неповерење нашем заступнику на земаљском сабору г. Гиди Рохонцију, пошто смо уверени, да ће гореозначени г. посланик за грађански брак и измену црквених матрикула гласати, не у име наше, као наш заступник, него у име своје.

У Башахиду, 16. (28) јануара 1894. г.

Алекса Пајташев, Петар Перић, Паја Фелбаб, Шандор Биримац, Рада Микалачки, Лука Биримац, Влада Микалачки, Сива Попов, Тима Стојков, Шандор Бакић, Тима Жупунски, Лаза Чекрцин, Лаза Суботељски трговац, Дина Микалачки, Ђорђе Груић, Киурски Панта, Сима Армацки, Мита Субић, Павел Поров, Пера Јанков, Давид Грујић, Паја Биримац, Алекса Павић, Лаза Влаучин, Шандор Попов, Милорад Миолски, Влада Дежаров, Младен Чолак, Лука Попов, Миланко Шљапић, Средоје Груић, Никица Кнежев, Омер Кнежевић, Неца Кнежевић, Воин Кнежевић, Јоца Груић-Цинцар, Дина Кнежевић, Жива Грујић, Коста Попћирић, Лаза Фелбаб, Лаза Груић-Шулц, Georg Palatin, Пера Панић, Рада Жеравица, Љуба Жеравица, Штева Груић, Мита Павков, Жива Киурски старији, Милан Груић, Дина Чолак, Тима Фелбаб, Negovan Frencz, Ника Пајташев, Аца Лазић, Андрија Јанков, Милан Чолак, Андрија Барбул, Јоца Гецић, Тоша Киурски, Аца Литричин, Ђока Фелбаб-Дебељаков, Шандор Микалачки, Мита Талијанов, Лаза Груић, Ника Поповић, Душан Бакић, Јоца Мучалов, Дина Микалачки, Срестија Дмитров, Franz Beck, Младен Кнежев, Пера Барбуловић, Срећа Кумрић, Јоца Жигић, Мишу Литричин, Ацика Жигић, Иса Бакић старији, Андрија Фелбаб, Арса Завишин, Младен Будурин, Јошка Рацков, Макса Воларов, Armaczky Раја, Сердија Воларов, Пера Воларов, Иса Стеванов, Обрад Армацки, Влаучин Шандор, Каритан Гаврић, Арса Фелбаб-Чекин, Мима Фелбаб, Мита Влаучин, Милош Влајков, Иса Чолак, Миша Сараволац, Микалачки Лука, Неца Влајков, Аца Јанков-Штевин, Шандор Гаврић, Јоца Грујић, Жива Живин, Штева Јанков, Мита Ћирић, Мита Груић-Макин, Сава Сараволац, Милутин Микалачки, Марко Сараволац, Лаза Микалачки, Влада Попов, Зарија Микалачки, Воин Бакић, Алекса Влаучин, Арса Кузманов, Тоша Грујић, Јоца Кузманов, Тима Пајташев, Алекса Кузманов, Самојко Штеванов, Марко Фелбаб, Велемир Микалачки, Јова Армацки, Вита Ћирић, Пера Кнежевић, Манојло Миолски, Васа Кнежевић, Обрад Груић-Цинцар, Леонтија Кнежевић, Мата Груић, Пера Чолак, Милан Бошњак, Нова Киурски, Јеврем Груић, Јоца Шогоров, Лаза Попов ар, Лаза Лазић, Славко Радовић, Јоца Литричин-Штевин, Андрија Микалачки, Никола Литричин, Лаза Литричин-Дидин, Трива Киурски, Ђока Панић, Жика Жеравица, Перко Сараволац, Шандор Жеравица, Шандор Шогоров, Панта Субић, Сава Груић, Душан Лудаић, Арсен Лазић, Омер Груић, Даша Фелбаб, Јоца Груић, Милан Фелбаб-Живин, Сердија Јованов, Младен Фелбаб-Живин, Јоца Лазић, Штева Литричин, Мита Молски-Манојлин, Младен Панић, Јефта Шогоров, Влада Киурски, Ђура Бакић, Жива Бакић, Паја Жигић, Ника Бандић.

БИРАЧИМА
СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
за избор у српској православној црквено-школској општини у Новоме Саду.

Браћо бирачи!

Изборне припреме су у највећем јеку. Туђе слуге иду кроз народ и лажу га. Месни одбор српске народне радикалне странке сматра за дужност, да рекне своју.

Избор је на прагу. **У четвртак 27. јануара** (8. фебруара) о. г. извршиће се избор трећине скупштинара у црквеној општини новосадској. Избор је сам по себи врло важан. Али је тим важнији овај избор, што се дигла и хала и врана, да сломије крила данашњем полету општинском. Стари грешници дижу главе. Хватају заседу, да јуриш учине, јуриш последњи, јуриш очајни.

Браћо бирачи! Ви сте и до сад умели и знали, да јуначки одбијате отровне стреле самовољника и одметника, које су биле наперене у груди народне. Ви ћете и сад умети и знати, шта вам ваља чинити.

На ноге се, и на биралиште, да у корену сасечемо ту отровну биљку, што прети, да нам раструје живот црквено-општински, што хоће да окужи наше друштво, и што прети неком лажном слогом да помрачи чисту и до сад ни чим непомућену свест радикалних бирача.

Сложно у изборну борбу са светлим оружјем бирачкога права против лажних пријатеља народних!

Здраво до виђења на избору!

У Новоме Саду 25. јануара 1894.

МЕСНИ ОДБОР
српске народне радикалне странке.

Вести из народа.

Браћи ратарима у Новом Саду. Браћо! Сутра нам осviће један значајан дан за Нови Сад, значајан због тога, што има наша странка, права народна радикална странка, да се бори са удруженим Браниковцима и новорођеном Јотином странком, која је још у пеленама, а хтела би народу да предњачи. Браћо! Ко је год био у недељу 23. јануара на њиховом „јавном састанку“, могао је видети, шта ти људи хоће, и да би се Јовић-Крушедолчева клика са црни ђаволи удружила, да испадне онако, како би она хтела. Али браћо, то не треба допустити. За то устанимо сви сложно, да се та превртљива клика одбије и да им покажемо, да је будна свест народна. Ви се, браћо, живо сећате приликом избора г. Стевана Јефтића за посланика на карловачки сабор. Тада је Ђока Крушедолац викао за А. Пајевићем: „У Турке, у Турке!“ А гле чуда данас! Тај исти Ђ. Крушадолац пружа руке тим истим људима! Што је онда пљувао, сад лиже!

За то, браћо бирачи, таквих се људи треба чувати и такове људе не треба потпомагати, који ће све и сва употребити и сваком другом попустити, само да сломију садашњу црквено-општинску управу, која је нашу црквено-школску општину новосадску у великом переду и оптерећену дугом у своје руке примила и за кратко време лепу своту дуга одужила, једну кућу за своту до близу 7000 фор. купила и красну нову Јовановску школу у вредности 6000 ф. направила и т. д. За то, браћо ратари, који год сте бирачи, похитајте сутра на биралиште, да наш поштен глас и даље садашњој управи дамо, а за кратко време уверићe се и наши непријатељи, да смо право имали, савесно и поштено мислили.

Не дајте се ни од кога обмањивати, јер ти људи, који се граде радикали, а одметнуше се од радикала, ти људи ће вами свашта говорити, претиће вам чак и са „Задругом“, мешати у њихову одметствавку наше најугледније људе, грдити и ружити наше поштене људе, и једном речи — све употребити, само да своје себичњачке мисли остваре. За то вам браћо довикујемо: Сви на избор, да им покажемо, да се не дамо од одметника заводити и да смо вољни потпомагати ону општину и оне људе, који су до данас својим радом у општини доказали, да им је заиста на срцу добро ове општине и који су добро ове општине свакад сматрали као светињу, а не као „пусто масло.“

До виђења сутра на биралишту!

Неколико новосадских бирача ратара.

ДА РАЗРАЧУНАМО!

Јотин лист и „Браник“. Пишу нам из Митровице: У претпоследњем броју „Заставе“ читао сам вашу белешку о новој новосадској странци „странци грађанске слоге“, коју су у Новом Саду под покровитељством Јотиним „Браниковци“ са Јотиним листом основали. Но ипак вас морам у нечем исправити. Када су додуше „брачне цјелове“ др. Полит и Јовић изменули? — није ми тачно познато. Али ван сваке је сумње, да они већ одавно у дивљем браку живе. Наши митровачки браниковачки корифеји одмах су — чим је Јотин лист покренут био — сви се листом претплатили на њега, осим тога су и много ђонова подерали, док су и претплатнике међу својима скупили: „Претплатите се на „Стражу“! — говорио је и у белу се пену дао др. Влада Чобанић. И Браниковци се претплатише, да би потпомогли Јовићево рушење радикалне странке. А и у Руми није друкчије било. Тамо су браћа Ђуришић-Арапи (а у Павловци њихов браца попа) развили Јотин барјак и скупили све одабране Германове јунаке под тај алај барјак. Ту су вам госпо'н брица Марић и славни напредњак (што на стражње амове удара) Јотин човек Тута.

Сиромах Јота! Колико се он јадник у свом „Турском народу“ патио да сатре Милетића и другове! Баш је био луд! Требао је он одмах свој бистри взор бацити на Лику и каквог — Мрву набавити! Видиш ти, како сад то лепо иде! Јота свира, Грозни секундира, Крунослав басира, а Полит и другови као без душе лете у Јотин обор све зечки поигравајући. Ох, часни их крст не убио, ала су то музиканти! Ала се то красно сва божја стока слегла у ту врашку странку „грађанске слоге“!! Јавно крштење не ће бити, а није ни нужно, јер то је, знате, ванбрачно дете — Јота — Јовић — Полит и другови.

ОГЛАСИ.

ЗА МОЈУ ФИЛИЈАЛУ
МАНУФАКТУРНЕ И ПОМОДНЕ ТРГОВИНЕ
требам два помоћника, који су вешти продаваоци. — У оферту се има назначити, кад могу ступити

Светозар Николић
у Меленцима.

2–2

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај за учитељицу у Бегечу. Дужности су јој, да по „Уредби школској“ ради у I. и II. разр. мешовите школе, а плата је: 300 фор. за редовну, 40 фор. за пофторну школу, 5 фор. за писаћи прибор, 2 хв. тврди дрва, сламе за огрев колико је потребно, слободан стан с баштом и једна башта ван села.

Рок стечају је до 6. фебруара по ст. кал. о. г.

У Бегечу (Бачка жуп.) 16. јан. 1894. год.

Ђ. Михајловић, перовођа. 1–3 **Тоша Мутибарић,** председник.

ОГЛАС.

Јарковачка народна банка деоничарско друштво потребује једног **КЊИГОВОЂУ** који је српском и немачком језику вичан, а и мађарски разуме.

Они, који су самостално у ком заводу радили имају првенство.

Годишња плата је 800 фор. Компетенти имају своје молбенице са сведочбама снабдевене најдаље до 20. фебруара п. н. о. г. на долепотписану управу споменутог завода управити.

Ступити могу одмах.

М. П. Михајловић, управитељ.

2–3

ОГЛАС.

У кући мојој на житној пијаци под бројем 1759. издајем од **1. маја о. г. читав горњи спрат** под кирију.

СТЕВАН ЈЕФТИЋ власник куће.

2–3

ЗА СТАРЕ И МЛАДЕ ЉУДЕ!
ПРЕПАРАТИ ЗА ОПОРАВЉЕЊЕ
ГЛАВНОГ ШТАБНОГ ЛЕКАРА
Дра МИЛЕРА

употребљују се већ много година са изванредним успехом против свију **нервних болести,** које су постале услед **нервног растројства** (тајних греха из младости) и т. д, а за којима долазе као последице **душевна и телесна малаксалост.** Нарочито важи као опробано, опорављајуће средство против **импотенције.** — Цена им је заједно са потанким лечничким упутством о употребљивању 3 фор. 10 нов. а за оне, којима се поштом шаље, 25 нов. за омот.

Једино главно стовариште, где се уједно и производи, јесте: **St. Georgs-Apotheke, Wien V/2 Bezirk, Wimmersgasse Nr. 33.**, камо треба упућивати све писмене наручбине. 7–37

ПОЗИВ
НА
ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
„ПРВЕ ОПШТЕ ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ“
У НЕШТИНУ

која ће се дана **11. фебруара по нов.** о. г. у 2 сата по подне у друштвеној просторији држати.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Извештај управног и надворног одбора.
2. Прегледање предложене билансе, одобрење исте и одређење додељеног припадка добротворној цели.
3. Решавање предлога поднесених управи.
4. Избор надворног одбора за текућу годину и одређење плате истом.
5. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

УПРАВА.

БИЛАНСА
„ПРВЕ ОПШТЕ ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У НЕШТИНУ“
ЗА ГОДИНУ 1893.

АКТИВА.	фор	нов.	ПАСИВА.	фор.	нов.
Готовина у благајни концем године .	106	26	Главница честица са прип. I. кола .	26	73
Зајам на обвезнице	4544	76	Главница честица са прип. II. кола .	2689	02
Инвентар . . . . . ф. 28.—			Штедни уложака	1589	48
Отпис . . . . . ф. 3.—	25	—	Причука	332	41
			Добитак	38	38
	4676	02		4676	02

Рачун добитка и губитка.

РАСХОД.	фор.	нов.	ПРИХОД.	фор.	нов.
Камате на штедне улошке	102	18	Пренос добитка од прошле године .	2	44
Порез и пристојбе	78	27	Камата редовних	295	78
Наплате	164	—	Камата затевних	16	78
Управни трошак	50	81	Закаснина на честице	25	58
Отпис инвентара	3		Осталих пристојаба	96	06
Добитак	38	38			
	436	64		436	64

У НЕШТИНУ, дне 31. децембра 1893

За благајну,: **Светозар Јанковић с. р.** **Вељко Бркић с. р.**

За књиговодство: **Милан Јерослански с. р.**

Прегледано, са књигама сравњено и сугласно пронађено.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Милан Ђукић с. р. **Паја Бурјан с. р.** **Аћим Стакић с. р.**

Власник: Славко Свет. Милетић. **За уредништво одговара: Милан Поповић.** Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.